

Uzor u vjeri

Hatib: Abdurrahman ibn Abdulaziz es-Sudejs

10. redžeb 1438. po Hidžri / 7. april 2017.

Svaka hvala i zahvala pripadaju Allahu, Njemu se zahvaljujemo na mnogobrojnim i neprestanim blagodatima.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji druga nema, i Koji je uzvisio poziciju nekih ljudi kako bi bili uzor i primjer, i svjedočim da je naš vjerovjesnik, prvak i uzor Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov rob i poslanik, najbolje stvorenje i čovjek najsvjetlije životne biografije.

Gospodaru naš, spusti na njega Svoj blagoslov, onoliko koliko je njegovo pravo kod Tebe, i blagoslovi, Gospodaru naš, njegovu časnu i vjernu porodicu, i njegove plemenite i izvrsne ashabe, i one koji ih slijede u dobročinstvu, nadajući se džennetskim baščama i visokim stepenima, i susretu sa čestitima na Dan susreta.

O ljudi, bojte se Allaha, priznanjem, veličanjem i ljubavlju koji će vam osigurati Njegovu zaštitu. Bogobojažni su sljedbenici čistog i jasnog puta, njihova pozicija je uzvišena i posebna. Uzvišeni Allah kaže: “Oni koji se Allahu Poslaniku Njegovu budu pokoravali, koji se Allaha budu bojali i Njega se čuvali – to su oni koji su uspjeli i spašeni!” (En-Nur, 52)

Pjesnik je rekao:

Ako se čovjek bude Allaha bojao i pokoran Mu bio,

vrata plemenitosti i visine će mu se otvoriti,

a ako bogobojažnost postane njegova vrlina,

okrunit će se sa dvije krune, krunom poštovanja i smirenosti.

Poštovani vjernici! U svijetu koji potresaju smutnje i prevrati, i koji vrvi od vjerskih frakcija, grupacija i njihovog međusobnog sukobljavanja, i u kojem svako tvrdi da je istina na njegovoj strani, i da jedino on ima monopol nad činjenicama i onim što je ispravno, i da je on originalni obrazac koji drugi trebaju slijediti, javlja se potreba za istinskim uzorima i vođama.

U susretu sa različitim izazovima, krizama i promjenama, vjernik traži najbolji put koji će ga voditi spasu – uspjehu, i najbolji način za primjenu tradicionalnih i racionalnih dokaza u različitim životnima situacijama, ne odustajući od principa blagosti i umjerenosti.

Ovdje do izražaja dolazi jedna od najvažnijih tema i jedno od najozbiljnijih pitanja, koje je uzrok velikog dobra, individualnog i kolektivnog, i predstavlja temelj izgradnje svake civilizacije, a to je pitanje uzora i obrasca, i njegovog slijeđenja i oponašanja. Neki su učenjaci kazali: “Biografije učenjaka draže su nam od mnogih fikhskih propisa.”

Cijenjeni vjernici! Časni Kur’an posvetio je ovoj temi značajno mjesto i veliku pažnju, podstičući vjernike da dosljedno slijede primjer Božijih poslanika i vjerovjesnika. Uzvišeni kaže: “Njih je Allah uputio, zato slijedi njihov Pravi put.” (El-En’am, 90)

U tumačenju ovog ajeta, imam Taberi rekao je da se vjernicima naređuje da se povode za poslanicima u djelima koja su oni čini, da hode njihovim putem i da prihvate uputu koju donose i nadahnuće, i da postupaju u skladu s njima. To je djelo učinjeno u ime Allaha, u kome je Njegovo zadovoljstvo i Pravi put za svakoga ko ga bude slijedio.

Neke Svoje odabrane robove Uzvišeni je opisao kao predvodnike u vjeri, imame, čime se indirektno ukazuje na njihovu poziciju autoriteta i obavezu slijeđenja njihovog puta. Uzvišeni kaže: “...i učinismo ih vođama (vjerovjesnicima) da upućuju prema zapovijedi Našoj.” (El-Enbija, 73)

Obraćajući se Ibrahimu, alejhis-salam, Allah, džellešānuhu, kaže: “Učinit ću da ti budeš ljudima u vjeri uzor!” (El-Bekara, 124)

Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, u tumačenju ovog ajeta kaže: "Ibrahim, alejhis-salam, izvršio je sve Božije naredbe, ostavio sve Božije zabrane i u potpunosti je obavio svoju poslaničku misiju, i zato je zaslužio da bude uzor koji će ljudi slijediti u svim situacijama, djelima i riječima, što se razumije i iz sljedećeg ajeta: 'Imali ste dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim...'" (El-Mumtehina, 4)."

Kur'an obiluje ajetima koji govore o "slijeđenju uzora", a nama najpoznatiji je onaj koji govori o slijeđenju prvaka svih vjerovjesnika, našeg poslanika, miljenika, uzora, zagovornika i radosti naših očiju, Muhammeda ibn Abdullaha, u kojem se kaže: "Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji nadu polaže u Allaha i Posljednji dan i koji često Allaha spominje" (El-Ahzab, 21).

Uzoritost nije odlika samo poslanika i vjerovjesnika. Kur'an kao "divne uzore" spominje i mudrog čovjeka Lukmana, vjernika iz faraonove porodice, stanovnike pećine, Zulkarnejna, i mnoge druge.

Poštovani vjernici! Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prije svega svojim vlastitim primjerom i svojom praksom koju su njegovi ashabi mogli vidjeti svaki dan, ukazao je na važnost koncepta uzora u vjeri. On je kazao: "Klanjajte kako ste mene vidjeli da klanjam." Neka djela Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ciljano je uradio pred svojim ashabima, nakon čega je imao običaj kazati: "Ovo sam uradio da biste me slijedili i da biste učili od mene." (Muttefekun alejhi)

Također je govorio: "Uzmite od mene svoje obrede." (Muslim)

Jednom je skinuo svoje papuče, u namazu, pa su i ashabi isto to učinili. Nakon što je obavio namaz, upitao ih je: "Zašto ste skinuli papuče?", a oni su rekli: "Allahov Poslaniče, vidjeli smo tebe da to činiš, pa smo i mi to učinili." (Ahmed sa dobrim senedom)

Pjesnik je rekao:

Znam da je ljubav prema Poslaniku pobožno djelo koje će,

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

*na Danu obračuna, muslimana spasiti,
ali samo ukoliko bude, stopu u stopu,
njegov put slijedio i njegove upute se čvrsto držao.*

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podsticao je muslimane da slijede i njega, ali i njegove pravovjerne halife, rekavši: "Držite se mog sunneta i sunneta mojih pravovjernih i upućenih halifa, držite ih se čvrsto, svojim očnjacima." (Tirmizi, hasen-sahih)

Cijenjeni vjernici! Slijedenje i imitacija je urođena sklonost u čovjeku, jer čovjek je, po svojoj prirodi, društveno biće, utječe na druge i drugi utječu na njega.

Četiri su elementa slijedenja u islamu: sljedbenik, onaj koji se slijedi (uzor, autoritet), predmet slijedenja i sredstvo ili način.

Najvažniji uslovi ispravnosti slijedenja su:

prvi, vjerovanje u Allaha, koje je osnova prihvatanja djela kod Allaha, džellešanuhu, iskrenost u vjeri i temelj slijedenja. Uzvišeni kaže: "A vjernici i vjernice su prijatelji jedni drugima..." (Et-Tevba, 71);

drugi, ihlas, iskrenost, što potvrđuju riječi Uzvišenog: "...a naređeno im je da samo Allahu ibadet čine, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju..." (El-Bejjine, 5);

treći, traženje pomoći od Allaha, džellešanuhu. Nije se pokajao onaj ko je od Allaha pomoć tražio. "Tebi se klanjamo i od Tebe pomoć tražimo!" (El-Fatiha, 5)

U hadisu, koji prenosi Ibn Abbas, radijallahu anhumu, navodi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada tražiš pomoć, traži je od Allaha." (Tirmizi, hasen-sahih);

četvrti, činjenično stanje, tj. usklađenost riječi i djela. Najiskrenije riječi su one koje prate djela. I sljedbenik i uzor dužni su uskladiti riječi i djela, tvrdnje i stvarno stanje.

Šuajb, alejhis-selam, rekao je svom narodu: “Ja ne želim činiti ono što vama zabranjujem...” (Hud, 88).

Iako je pozicija uzora i slijeđenja u islamu jasno definisana, a njene karakteristike izražene, ipak treba naglasiti da se sa islamskog stajališta uzor dijeli na: lijep uzor – primjer, koji daje najljepše i najmirisnije plodove, a u ovu vrstu spada slijeđenje ashaba, tabiina, prvih generacija muslimana, imama i učenjaka; loš uzor – slijeđenje, kao što je slučaj sa onima koji su svoju pamet “prodali” laskavcima i lažljivcima, i koji slijede tuđe postupke, bez ikakvog razmišljanja i razumijevanja, i čija je životna filozofija: “Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi tragove njihove slijedimo” (Ez-Zuhruf, 23)

U suštini, uzornost je poriv duše, i čovjek je, htio to ili ne, sam po sebi uzor i primjer drugima. Uzvišeni Allah kaže: “Zar od drugih tražite da dobročinstvo čine dok pri tome sebe zaboravljate, a vi Knjigu čitate?” (El-Bekara, 44); “O vjernici, zašto jedno govorite, a drugo radite? O, kako je Allahu mrsko kada govorite riječi koje djela ne prate!” (Es-Saff, 2–3)

Pjesnik je rekao:

*Grješnik drugima bogobožnost naređuje,
liječi druge, a i sam bolestan je.*

S druge strane, postoji ograničeno slijeđenje, i ono važi za svakoga onoga ko posjeduje neko lijepo svojstvo, kao što je plemenitost, hrabrost i sl.; i apsolutno slijeđenje, tj. slijeđenje osobe u svim njenim postupcima, riječima i djelima, i ono važi isključivo za Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Uzor je dobio svoju savršenu formu u ličnosti i djelu poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Allah, džellešanuhu, učinio je njegovo slijeđenje dokazom iskrenosti i vjerovanja u ahiret. On je bio uzor u vjerovanju u jednog Boga, u obredima i međuljudskim odnosima, ponašanju i moralu, čuvanju ljudskog

dostojanstva, pa čak i u blagosti prema životinjama, očuvanju životne okoline i reformi društva.

Allahu ekber! Allahu ekber! To je duša koja je bila “spojena” s nebesima, a živjela je na Zemlji, bliska ljudima, nadarena nepresušnim dobročinstvom, superiornim umom, blagošću, i spremna ići do krajnjih granica težnje, iskrenosti, istinoljubivosti i emaneta. Plemenitost je njegova duša, a dobrota je njegov karakter. Uzvišeni kaže: “...teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim putem pođete, a prema vjernicima je milosrdan i milostiv.” (Et-Tevba, 128)

Tražili smo, ali nismo našli tebi, Poslaniče, sličnog u vođstvu, slavi i plemenitim osobinama.

Pjesnik je rekao:

*Allaha mi, nikada sunce nije izašlo niti zašlo,
a da sjećanje na tebe nije bilo u mojim uzdisajima,
i nikada nisam sjeo sa svojim prijateljima
a da ti nisi bio tema mojih razgovora.*

Jedna od najopasnijih tendencija u savremenom društvu jeste tendencija rušenja autoriteta i poljuljavanja povjerenja u uzore. Društvene mreže, plasiranjem neprovjerenih i neutemeljenih informacija o islamskim autoritetima, vrše vrlo negativan utjecaj na muslimansku omladinu i buduće naraštaje.

Ko zaista traži uzora, neka slijedi uputu najboljeg od svih poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, njegovih plamenitih ashaba, i prvih generacija islamskog ummeta, velikih učenjaka i časnih imama.

Slijedenje, u njegovoj izvornoj i potpunoj formi, nezamislivo i neostvarivo je bez slijedenja “selefus-saliha” (časnih prethodnika), prve neponovljive generacije muslimana, jer su oni istinski slijedili Poslanika i u tome postigli sami vrh.

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

Pjesnik je rekao:

Podigao je društvo dobra i bogobojažnosti,

i izgradio slavu, graciozne građevine,

pravda je u njenoj supstanciji,

a plemenite osobine i dobročinstvo u njenim temeljima.

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upućivao je svoje ashabe na umjerenost i srednji put, i zabranjivao im je isposništvo i pretjerivanje. Naša vjera je vjera sredine i umjerenosti, bez pretjerivanja i zapostavljanja.

O muslimani, ovo je brižni i dobronamjerni poziv, iz kolijevke islama, svima vama, da slijedite najboljeg čovjeka, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, svojom nutrinom i vanjstinom, i da slijedite njegove ashabe, radijallahu anhum, i klonite se novotarija u vjeri, i da se suprotstavite sljedbenicima strasti i zablude, jer ćete samo tako ostvariti ispravno slijedenje, postići nagradu i steći Božiju naklonost u ovom životu i nakon smrti.

Cijenjeni vjernici! Vezivanje mladih naraštaja za njihove slavne pretke i proslavljene velikane, kako bi i oni išli njihovim putem, slijedili njihove tragove, vodili se svjetlom njihovog znanja i dobrote, spada među najvažnija pitanja kojima bi se trebali baviti učenjaci, roditelji i odgajatelji, a to je moguće postići samo ukoliko se u ovaj proces uključi kompletno društvo, pojedinci, institucije i organizacije.

Kuća, porodica, džamija, obrazovne ustanove, mediji, društvene mreže, svi oni su, svako u svom domenu, odgovorni za kreiranje ispravne svijesti o važnosti slijedenja i autoriteta u vjeri, i uklanjanje svih barijera koje stoje na putu toj svijesti, pa čak i za borbu protiv svih ometajućih faktora, koji stoje na putu njegovog uspostavljanja i jačanja, i ispunjenja njegovih uslova, kao što su neznanje, nasilje, pretjerivanje, ekstremizam, fanatizam, sektaštvo, terorizam, nihilizam, duševni poraz, nasrtaji na vrijednosti i temeljna učenja vjere, i druge devijantne ideologije koje su suprotne

srednjem putu islama i koje imaju za cilj širenje moralne anarhije u društvima i među pojedincima.

Poštovani vjernici! Lijep uzor i primjer koji musliman pokazuje svojim lijepim ponašanjem i odnosom prema ljudima zapravo je praktični poziv u islam, odnosno poziv u islam djelima, sa svim principima i vrijednostima što sadrži, koje pozivaju u dobro, i podstiču na plemenitost i izgradnju. Islam se, kroz historiju, širio lijepim primjerom, lijepim odnosom i tolerancijom.

Majke i očevi, budite primjer svojoj djeci, riječju i djelom. Otac koji svojoj djeci, kada neko pokuca na vrata, ili zove na telefon, kaže: “Recite im da me nema”, kako može biti uzor djeci? Otac koji konzumira duhan pred svojom djecom, govori nepristojne riječi, kako može biti uzor?

Učenjaci, dajte i hatibi, vaš primjer ima veći efekat na ljude od vaših propovijedi i savjeta, jer ljudi se razlikuju u kvalitetu i nivou razumijevanja vaših riječi, ali svi razumiju vaše postupke. Odgajaj svoju dušu, navikavaj je na činjenje dobra, i budi primjer u riječima, djelima i ponašanju.

Učitelju i odgajatelju, budite primjer svojim učenicima i odgajanicima, jer oči vide prije nego što srce shvati i zapamti. Kružocima imama Ahmeda znalo je prisustvovati pet hiljada učenika, pet stotina ih je bilježilo znanje, a ostali su posmatrali njegovo ponašanje, odgoj i vrline. Rekao je Ibn Vehb: “Zabilježili smo više Malikovih moralnih osobina, nego što smo naučili znanja od njega.”

Muslimanska omladino, vi koji ste stub budućnosti ummeta, prihvatite se vrijednosti vaše vjere i puta vaših časnih prethodnika, vaš ummet obiluje uzorima i časnim primjerima, i neka vam na umu budu riječi nekih mudrih ljudi: “Upoznali smo te po tvom izboru, jer pametan čovjek se po izboru poznaje.” Budite odgovorni, jer vi danas slijedite, a sutra će te biti slijeđeni.

Uposlenici i službenici, budite primjer u odgovornosti, čuvanju povjerenih emaneta, poštenju, borbi protiv korupcije, budite primjer po tačnosti, produktivnosti, lijepom

odnosu prema radnim kolegama, nezloupotrebljavanju pozicije, čuvanju javne imovine i zajedničkog dobra. Službenik koji odbija ljude svojom nepristupačnošću i u čijem rječniku postoje samo riječi: “Dođite sutra” – kako može biti uzor i primjer drugima?

Žena muslimanka je primjer svojom dobrotom, hidžabom, čednošću, stidom i nemiješanjem s muškarcima.

Ono što je važno znati, kada je uzor u pitanju, jeste da on ne znači nužno i bezgrešnost i savršenstvo, jer svaki sin Ademov griješi, a najbolji grješnici su oni koji se često kajaju. Neka o ovome dobro razmisle oni koji istražuju tuđe sramote i preuveličavaju greške.

Stvar koju stanovnici Meke i Medine nikako ne bi smjeli smetati s uma i od koje se ne bi trebali umoriti jeste podsjećanje na njihovu posebnu odgovornost, uzoritost i unikatnost u odnosu na druge muslimanske gradove. Kao što ljudi imaju svoje uzore, tako i gradovi imaju svoje. Država “dvaju harema” je stjecište Objave, izvor poslanice, u njoj je ostvaren uzor, o kojem govorimo, ona je kolijevka islama i utočište imana, i ona će, Allahovom dozvolom, nastaviti slijediti i promovirati srednji put, utemeljen na svjetlosti Kur’ana i sunneta i putu prvih generacija. Zato budimo svi zajedno primjer i uzor drugima.

Poštovani vjernici! Priča o uzoru ne bi trebala biti samo priča, koja će biti i proći, nego cjelovit islamski i civilizacijski projekat, koji će krenuti iz ovog “uzoritog grada” i koji će se zvati: “Kako da budemo uzor drugima”.

Zaista postoji velika potreba za pokretanjem jednog takvog projekta, u koji će biti uključeni pojedinci i institucije, kako bi postigli uspjeh “prve muslimanske države”, a to Allahu, a ni ljudima koji su iskreni prema svojoj vjeri, svojoj domovini i ummetu, nije teško.

Donosite salavate i selame na Vjerovjesnika i Poslanika, najljepšeg uzora, jer to vam je naredba od vašeg Gospodara u mudroj objavi: “Zaista Allah i melec Njegovi

“KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA.” (PREPOROD)

HUTBE

blagosiljaju Vjerovjesnika. O vi koji vjerujete, blagosiljajte ga i vi i njemu selam šalžite!” (El-Ahzab, 56)

Molim Allaha da i meni i vama podari blagoslov u Kur’anu i sunnetu, i da podari da se okoristimo uputom najboljeg čovjeka. Molim Allaha Uzvišenog da oprost i meni i vama i svim muslimanima, a molite Ga i vi, jer On je jedini dostojan da Ga se boje i On jedini prašta, slavljen neka je i visoko od onoga što o Njemu misle nasilnici!

